

КРУГЛЯК Г.

слухач магістратури за спеціальністю
«Адміністративний менеджмент»

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри державного і
муніципального управління Августин Р. Р.)

ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІЛОВИХ ОПЕРАЦІЙ БІБЛІОТЕКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Технологічна підтримка ділових операцій сучасної бібліотеки, як інформаційної, науково-освітньої і культурної установи вищого навчального закладу у вік інформаційних технологій набирає нового значення. Сьогодні, залишаючись гуманітарною по суті, вона стрімко розвивається технологічно. Трансформація бібліотек вузів, яка полягає в зміні основних складових їх діяльності, до яких традиційно відносять: фонди, каталоги, бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування, матеріально-технічну базу, методичну роботу, кадри, управління, перетворює книгозбірні в нові організаційно-функціональні елементи вищих закладів освіти, створюючи різні моделі бібліотек. Такі зміни обумовлені модернізацією системи вищої освіти в країні, та розвитком інформаційних технологій.

Розвиток нового інформаційного суспільства в галузі науки й освіти потребує і нової інформаційної підтримки, яку в діяльності вищого навчального закладу належить забезпечувати бібліотеці. Середовище університету є найоптимальнішим для використання існуючих і створення нових інформаційних ресурсів, подальшого розвитку інформаційних та комунікаційних технологій.

Головною задачею для бібліотек вищих навчальних закладів, є розробка та втілення інновацій, спрямованих на якісно новий розвиток бібліотек, а також створення умов для їхнього входження до глобального інформаційного простору з конкурентоспроможними інформаційними продуктами та послугами.

На сьогоднішній день актуальними залишаються питання організації відкритого доступу до інформації та створення інституційних репозитаріїв у бібліотеках вищих навчальних закладів.

Інституційний репозитарій (IP) — електронний архів для тривалого

зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що проводяться в установі.

Відкритий доступ (ВД) — це безоплатний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ у режимі реального часу до наукових та навчальних матеріалів (переважно до рецензованих науково-дослідних журналів), що реалізується для будь-якого користувача у глобальній мережі. [2].

В Україні підтримку відкритого доступу закріплено на рівні Закону «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». [3].

Відкритий доступ змінив стратегію бібліотек університетів, надавши їм ширші партнерські можливості для інформаційної підтримки наукових досліджень, управління базами даних (БД), забезпечуючи якість електронних ресурсів та їхній обмін. Бібліотеки активно беруть участь у створенні та підтриманні репозитаріїв (ВД), активно працюючи у напрямі формування повнотекстових (БД) публікацій ВНЗ та їхніх об'єднань. Відкритий доступ та інституційні репозитарії розглядають сьогодні як нову модель наукових комунікацій. Підтримку репозитарію, як шлях забезпечення (ВД) до результатів наукових досліджень університетів рекомендовано Європейською комісією, Асоціацією європейських університетів та іншими міжнародними організаціями. Інституційні репозитарії мають потенціал служити реальними показниками якості університетів та демонструвати наукову, соціальну та економічну значущість дослідницьких робіт і, таким чином, визначити статус та суспільне значення університетів.

Майже у всіх університетах підтримка репозитаріїв знаходиться у компетенції бібліотек. Саме тому система управління (IP) належить до основних інформаційно-технологічних систем університетських бібліотек.

На сьогодні відкритий доступ до інформації забезпечується двома шляхами:

- через журнали відкритого доступу, всі статті яких вільно й безперешкодно доступні кожному;
- через архіви (репозитарії) відкритого доступу, які створюються через депонування та самоархівування вченими своїх праць у відкритих

електронних архівах, відповідно до стандартів Open Archives Initiative. [5].

У 2009 році на території України був запроваджений проект під назвою E-LibUkr «Електронна бібліотека: створення центрів знань в університетах України». [4]. «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України» – інноваційний проект, що об'єднує бібліотеки вищих навчальних закладів, національні бібліотеки та інші організації України. Метою проекту є забезпечення доступу до світової наукової інформації, створення власних академічних ресурсів, а також інтеграція української науки та бібліотечної справи у світову наукову комунікацію. Основу ELibUkr© становить єдиний потужний портал, який спрямовує користувачів до всіх типів електронної інформації. Студенти, викладачі і науковці отримують вільний доступ до всіх ресурсів проекту.

Науковці для отримання якнайкращого ефекту від своїх публікацій можуть долучитися до підтримки руху відкритого доступу. Заархівовані статті вченими у репозитарії, мають багато переваг, адже їх цитують набагато частіше, ніж статті з традиційних журналів. Рейтинг цитування зростає як мінімум вдвічі завдяки самоархівуванню. Можна сказати, що такий різновид відкритого доступу робить дослідження набагато впливовішим, а життєвий цикл статті (коли дослідження публікують, цитують і надалі розвивають в дослідженнях інших науковців) інтенсифікується та прискорюється, при відкритому доступі результатів дослідження .

Досліджуючи вибір програмного забезпечення було вивчено досвід створення репозитаріїв багатьох бібліотек, проаналізовано недоліки та переваги найпоширеніших вільних програмних забезпечень. На сьогоднішній день отримало перевагу програмне забезпечення DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMN (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

Dspace - це зручна та легко налаштовувана система, що має всі якості, притаманні сучасним програмним продуктам в галузі створення електронних бібліотек. Крім цього, система Dspace добре зарекомендувала себе у цілому світі як потужний засіб управління

архівами. [1].

Сьогодні в Україні створено низку електронних архівів з використанням Dspace, зокрема такі архіви мають – Севастопольський інститут біології, Львівський національний університет ім. І. Франка, Києво-Могилянська академія, Тернопільський національний технічний університет та інші. З березня 2015 року Dspace система активно почала використовуватися бібліотекою Тернопільського національного економічного університету, в рамках удосконалення наукового електронного архіву. Правильно організована структура електронного архіву забезпечить ефективний менеджмент електронних документів. Завдяки цьому суттєво спрощується задача адміністрування, наповнення та супровід електронних архівів (ЕА), пошук потрібної інформації, що призведе до збільшення кількості відвідувачів.

Таким чином для бібліотеки інституційний репозитарій — один з важливих напрямів досліджень, і, як будь-яка інновація, відкриває нові можливості, проблеми, перспективи.

Наслідком реалізації цих векторів є підвищення престижу та рейтингу навчального закладу та його науковців, зростання цитувань вітчизняних наукових праць та їхнього впливу на інші дослідження, а також підвищення рейтингу самої бібліотеки вишу.

Література:

1. Андрухів, А. Методи та засоби побудови електронного архіву у Науково-технічній бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» [Електронний ресурс] / А. Андрухів, Д. Тарасов. – Режим доступу : ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2209/1/Andruxiv.doc

2. Бакуменко, Л. Корпоративні інституціональні репозитарії бібліотек вищих навчальних закладів: відкритий доступ до наукових публікацій / Л. Бакуменко // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 10. – С. 1-5.

3. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 9.01. 2007 р. № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

4. Електронна бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [<http://www.elibukr.org/uk/pro-proekt/deklaraciya.html>]

5. Ярошенко, Т. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років / Т. Ярошенко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 5. – С. 3-10.

КРУК Андрій

слухач магістратури за спеціальністю
«Державна служба»

(науковий керівник: к.н.держ.упр., доцент кафедри державного і
муніципального управління Петриків А.В.)

ТЕХНОЛОГІЇ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ПИТАННЯХ ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

На сучасному етапі розвитку держава виступає одним із головних суб'єктів здійснення контрольної функції у суспільстві, державний контроль є важливим видом її діяльності, що здійснюється уповноваженими державними органами, посадовими особами, та спрямований на забезпечення законності й дисципліни. Технології державного контролю різноманітні, а їх вибір залежить від суб'єкта і об'єкта контролю.

У загальному вигляді під технологіями державного контролю слід розуміти способи провадження контрольної діяльності, її практичну реалізацію, здійснювану в межах наданих державним контрольним органам повноважень, що базується на відповідних принципах і застосовується для досягнення поставлених цілей з найбільшим ступенем результативності контрольної діяльності [2, с. 111].

До технологій контролю, на нашу думку, слід віднести: перевірку, інспектування, ревізію, експертизу та моніторинг. У всіх названих технологій контролю є свої особливості, які проявляються під час проведення різних контрольних заходів.

Відповідно до повноважень різних контрольних органів використання різних технологій контролю є комплексною системою, що дозволяє суб'єктам контролю в повному обсязі одержувати необхідні відомості про стан діяльності підконтрольних об'єктів, наприклад, органів